

ROMANÍ, O. [coord.] (2011). *Jóvenes y riesgos. ¿Unas relaciones ineludibles?* Barcelona. Bellaterra.

Jóvenes y riesgos. ¿Unas relaciones ineludibles?

Toni Martí

Doctorat d'Antropologia, Universitat Rovira i Virgili
tmarti@tarragona.cat

Tenim a les mans un llibre que ens vol apropar la relació dels joves amb els riscos, entenent-los en un sentit ampli i parlant-ne al llarg de cinc blocs d'articles que descriuen, des dels plantejaments més teòrics i mirades globals, reflexions entorn de la salut, l'oci o l'ús del cos, amb experiències i visions molt diverses; també es parla del paper d'administracions o institucions, el dels joves mateix i la relació que tenen amb els processos d'afirmació i transició, amb l'autonomia, l'emancipació, l'expressió o la convivència.

És un llibre col·lectiu, fruit del primer congrés internacional Joventut i Societat impulsat des del màster que duu el mateix nom. Aquest llibre vol apropar als professionals, als estudiants i als lectors en general les visions dels qui analitzen els riscos en relació amb el constructe de la joventut. Al llarg dels articles es qüestionen relacions establertes entre joventut i risc i es desgranen alguns dels tòpics i estigmes arrelats entre els discursos actuals.

Del conjunt de les exposicions, en podem extreure que ens trobem en una societat que s'identifica per un procés de canvi continu, amb una major dimensió multicultural que en èpoques anteriors, amb un important paper de les tecnologies de la informació i la comunicació. En tot aquest magma situacional, els joves, en el seu període de creixement, poden trobar-se en vivències que puguin suposar conductes o situacions de risc i la manera d'afrontar-les és totalment diversa, àmplia i canviant com poden ser-ho aquests fets estructurals.

Hi ha moltes maneres de percebre, avaluar o incidir davant de la relació dels joves amb el risc, des d'afavorir qüestions experièncials fins a protegir-los davant d'aquest fet. Hi ha diverses maneres d'entendre els riscos i sovint els joves els assumeixen en la recerca d'aconseguir beneficis. Cal entendre els riscos de

forma diferent segons cada context, cada grup, cada societat, cada perspectiva o cada vivència.

Els estudis inclosos en el llibre ens parlen de les vulnerabilitats i les incerteses a les quals estan sotmesos els joves, amb diferents incidències segons gèneres, trams d'edats o contextos on viuen i es desenvolupen, així com la precarització dels processos d'emancipació i la relació directa amb les qüestions estructurals, com ara treball, família, habitatge, protecció social (cal apuntar la fràgil situació actual i la seva relació amb el percentatge d'atur juvenil). Aquesta fragilitat i incertesa afecta el benestar dels joves i la seva salut personal, i és freqüent la falta de reconeixement, la frustració i el malestar, encara que també la insistent lluita per continuar endavant, cercar l'autonomia i fruir la vida. Hi ha diverses àrees de precarietat i són diferents de les de les generacions anteriors, però els joves, també avui, continuen cercant mecanismes i espais per afrontar-ne les dificultats.

Les situacions analitzades en el llibre ens parlen dels "narcos", dels canvis (o no) en relacions de gènere, en els espais d'expressió, dels estats emocionals, de l'ús de l'espai públic, dels espais d'oci o de les drogues, per citar alguns exemples. En aquestes situacions esdevenen conflictes que solen ser producte de condicions socials, culturals i polítiques, que afavoreixen que una minoria en tregui profit i que per això es perpetuen —a pesar dels prejudicis que provoquen—. Per detectar les qüestions estructurals, no cal posar l'accent sobre les anècdotes dels comportaments de risc, sinó avançar des de les polítiques públiques sense caure en els estereotips.

Cal reconèixer la complexitat d'afrontar els paradigmes del risc, considerar els diversos enfocaments morals, polítics, culturals, les relacions amb l'entorn i l'amplitud de les trajectòries vitals. Cal entendre el risc també com un efecte propi de la interacció, de l'experiència, comú a qualsevol situació esdevinguda, a qualsevol atzucac. El risc és un fet mantingut socialment amb relació a la seva associació amb el perill i del qual es desprèn la construcció de diversos relats. Cal posar en qüestió que els riscos es postulïn en els comportaments juvenils, sinó en les relacions que estableixen amb els elements estructurals de la societat: escola, treball, habitatge, salut, oci.

Són ineludibles les relacions entre els joves i els riscos? Cal llegir el llibre fins al final si volem saber les possibles respostes, però cal advertir (favorablement)

que també sorgiran noves preguntes en l'amplitud i ampliacions de les mirades dels autors, que indaguen més enllà de plantejaments hegemònics o mediàtics. Recomanem a tothom el passeig pels articles i les visions del conjunt dels autors per apropar-se a una reflexió habitualment mantinguda en polítiques i estudis de joventut.